

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1988

BRNO 1991

zemřela ve věku mezi 40 a 50 lety a byla uložena do hrobu ve skrčené poloze na pravém boku, hlavou k jihovýchodu s pohledem na východ.

Pro určené pohlaví zemřelé je zejména důležitý tvar pánevních kostí se širokou incisura ischiadica major a s oboustranně výrazně vytvořeným preaurikulárním žlábkem. Na ženu ostatně ukazuje i tvar lebky se strmým čelem, výraznými čelními hrboly, velmi slabě vytvořenými nadobočnými oblouky, plochou glabelou I. stupně a středně tlustými horními okraji očních; na týlu je slabě vytvořena protuberantia occipitalis externa a bradavkové výběžky jsou malé. Určení stáří se opírá především o fakt, že lebeční švy jsou na lamina interna i externa plochých kostí mozkovny ve stavu pokročilého srůstu, v některých úsecích jsou už zcela vymizelé. Chrup zemřelé je silně abradován, lůžka po horní levostranné čtyřce a dolní levostranné sedmičce jsou zhojena po intravitální ztrátě.

Lebka mohla být poměrně dobře proměřena:

největší délka lebky /1/	173	délka baze lebky /5/	107?
největší šířka lebky /8/	147	nejmenší šířka čela /9/	100
největší šířka čela /10/	128	aurikulární šířka /11/	123
blasteriální šířka /12/	110	výška lebky ba-b /17/	146
nadušní výška /20/	117	obvod lebky /23/	510
příčný oblouk /24/	329	podélný oblouk /25/	359
čelní oblouk /26/	126	temenní oblouk /27/	130
týlní oblouk /28/	102	čelní tětíva /29/	110
temenní tětíva /30/	112	týlní tětíva /31/	86
kapacita lebky /38/	1562	délka obličeje /40/	94
šířka horního obličeje /43/	104	biorbitální šířka /43-1/	97
bizygomatická šířka /45/	124?	šířka středního obličeje /46/	97
výška obličeje /47/	110	výška horního obličeje /48/	67
šířka očnice /51/	41	výška očnice /52/	31
šířka nosu /54/	26?	výška nosu /55/	50
výška brady /69/	31		
Indexy:			
délkošířkový /1 1/	85,0	délkovýškový /1 2/	84,4
šířkovýškový /1 3/	99,3	transv. frontoparietální /1 13/	68,0
obličejevý /1 38/	88,7	horního obličeje /1 39/	54,0
očnice /1 42/	75,6	index nosu /1 48/	52,0
alveolární /1 60/	87,9		

Lebka je tedy v absolutních mírách středně dlouhá, ale široká a vysoká, má středně široký a středně vysoký obličej i horní obličej a kapacita lebky /vypočítaná/ je aristencefalní. V indexech je lebka hyperbrachykranní, hypsikranní a akrokranní, metriometopní, mesoprosopní a mesenní, chamaekonchní a chamaerhinní, ortognátní. Tuto metrickou charakteristiku lebky je možno doplnit ještě výškou postavy zemřelé, která byla vypočítána na 163 cm, tedy vysoká.

Z antropologického hlediska kostra z Bolelouce plně odpovídá představě typického zástupce lidu s kulturou zvoncovitých pohárů.

Das Skelett aus dem Grab der Glockenbecherkultur in Bolelouc / Bez. Olomouc /, bei der Rettungsaktion in Bolelouc wurde im Jahre 1988 ein Grab der Glockenbecherkultur abgedeckt, in dem ein gut erhaltenes Skelett einer Frau lag, die im Alter zwischen 40 und 50 Jahren verstorben ist. Dies ist ein typischer Repräsentant dieses Volkes, von hoher Gestalt und mit brachykranem Schädel.

PRÄHISTORISCHE KERAMIK VOM HAUSBERG BEI TEPLICE NAD BEČVOU /Bez.

Přerov/

Miroslav Š m í d , AÚ ČSAV Brno

Im Monat Juli 1988 habe ich eine Fastgrabung auf dem mittelalterlichen Hausberg bei Teplice nad Bečvou durchgeführt, wo Dalibor Kolbinger aus Hlulín festgestellt hat, dass es im Einschnitt des von NO den mittelalterlichen Graben umlaufenden Weges, zur Störung eines Objektes gekommen ist. Das geborgene keramische Material stammt wahrscheinlich von dem Rest der ursprünglichen prähistorischen Befestigung und lässt sich anhand der Verzierung rahmenhaft in das jüngere Aneolithikum einreihen. Ferner wurde am Gipfel der Burgstätte - östlich des Hausberges

- ein Hügelgrab festgestellt, welches jedoch nicht untersucht wurde.

DÍLNA ZPRACOVÁVAJÍCÍ RADIOLARIT V SIDONII /okr. Zlín/

Jiří P a v e l č í k , AÚ ČSAV Brno

Ve dnech 7. a 8. května 1988 se uskutečnila druhá etapa průzkumu zdrojů nekovových surovin /silicítů/, využívaných pravěkým obyvatelstvem v severní části Bílých Karpat. V jejím rámci byla pořizena terénní dokumentace již dříve zjištěných /viz PV 1987/ těžebních jam v Bolešově /okr. Povážská Bystrica/- trati Tri kopce. Zejména byly zamapovány a zakresleny obě těžební jámy při vápencovém bradle a jámy na sutové planině. Na odvalových kužlech všech zkoumaných objektů jsme při dokumentačních pracích našli mezi úlomky hlušiny /vápenec/ a ovětřalého radiolaritu i nástroje drasadlovitého tvaru a otloukače z říčních valounů. V prostoru Tri kopců byl těžěn radiolarit temně červenohnědé barvy. Na sousedním ložisku šedomodré suroviny jsme stopy po těžbě nezjistili.

Na pozemku přiléhajícím k hájovně Chrastková, ležícím v severozápadním uzávěru Košiariské doliny, jsme zjistili dílnu zpracovávající červenohnědý a šedomodrý radiolarit. Další výchoz jsme zjistili v prostoru Králova vrchu, ten však bude zkoumán až v roce 1989.

Rovněž byl proveden podobný průzkum výrobní dílny Sidonie - U železniční stanice Vlárský průsmyk. Zde jsme získali 67 silců, především úštěpů. Z artefaktů stojí za zmínku levostanné hranolové rydlo na oboustranně retušované čepeli se šikmo retušovaným čelem z červeného radiolaritu, oboustranné rydlo z červeného radiolaritu a čepelovitý úštěp z červeného radiolaritu s obloukovitě retušovanou bází. Dále jsme získali sedm jednopodstavových pyramidálních jader ze zeleného a červeného radiolaritu, otloukače a odštěpovače z říčních valounů i radiolaritu.

Rozbor současného stavu poznání výchozů a těžebních děl na území Horního Srní, Bolešova a Vršateckého Podhradí nás opravňuje vyslovit též, že dílna ze Sidonie - U železniční stanice nezpracovávala surovinu z těchto výchozů, neboť na nich není výrazně zastoupen radiolarit zelené barvy. Toto zjištění by podporovalo zprávu J. Skutíla a J. Čubuka o výchozech a těžebních jamách v prostoru kóty 655 - Okrouhlá, které se nám zatím nepodařilo objevit. Přesné datování zjištěných dílen a těžebních děl není zatím možné. Předpokládáme, že náleží do neolitu a eneolitu.

Eine Radiolarit verarbeitende Werkstätte in Sv. Sidonie / Bez. Zlín/. Im Verlauf der zweiten Erforschungsetappe von Radiolaritlagern in den Bílé Karpaty /Gebirge/ verfolgten wir das Förderungsfeld im Raum von Bolešov /Bez. Povážská Bystrica/ - Tri kopce und eine Werkstätte in Sv. Sidonie und beim Hegerhaus Chrastková /Gem. Bolešov, Bez. Povážská Bystrica/, die neu entdeckt wurde.

KAMENNÝ SEKEROMLAT Z VLKOVIC /okr. Nový Jičín/

Jiří P a v e l č í k , AÚ ČSAV Brno

Fr. Šustek ze Spálova zapůjčil autorovi kamenný sekeromlat, který byl nalezen na blíže neurčené polní trati v katastru obce Vlkovice /okr. Nový Jičín/. Osada se rozkládá severně od Fulneku v místě soutoku Kamenného a Ilusího potoka v jižním předhůří Nízkého Jeseníku.

Sekeromlat šíhlého trojúhelníkovitého tvaru byl vyroben z většho, lehce klenutého a v provrtu přelomeného kusu. Boční stěny má lehce klenuté, ostří obloukovité a jednostranně ubíhající. Nástroj byl vyroben ze světle šedozelené horniny. Datovat ho můžeme s největší pravděpodobností do období mladšího neolitu až staršího eneolitu. D - 105 mm, š - 53 mm, s - 44/37 mm, ot - 21 mm.

Eine steinerne Hammeraxt aus Vlkovice / Bez. Nový Jičín/. Herr Fr. Šustek aus Spálov lieh dem Referenten eine steinerne Hammeraxt jungneolithischen bis altäneolithischen Alters, die auf einer näher nicht bestimmten Lokalität im Kataster der Gemeinde Vlkovice / Bez. Nový Jičín/ gefunden wurde.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1988
BRNO 1991

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, Koliště 17/19
Odpovědný redaktor : Dr. J. Tejral
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : L. Trávníčková
Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské základny pracovišť ČSAV
v Brně,
technický redaktor J. Keprt
Evidenční číslo : ÚVTEL - 73332
Náklad : 450 kusů - neprodejné
Vydáno jako rukopis